

VOORWOORD

Voor u ligt de Kadernota Integrale Veiligheid 2011-2014 van de gemeente Noordenveld. Deze nota beoogt aan de gemeenteraad van Noordenveld de bouwstenen te leveren voor zijn kaderstellende taak bij het vormgeven van integraal veiligheidsbeleid in en door de gemeente. De nota borduurt voort op de Kadernota Integrale Veiligheid 2005-2010.

Als bouwstenen zijn in deze nota opgenomen:

- een beschrijving van dit specifieke beleidsveld;
- verklarende theorie over de herkomst van (on)veiligheidsgevoelens en;
- een analyse van de staat van veiligheid in Noordenveld.

De afzonderlijke leeswijzer zal u verder door deze kadernota leiden.

Ik hoop, als portefeuillehouder *integraal veiligheidsbeleid*, dat de gemeenteraad, maar ook het college, de ambtelijke organisatie en de vele externe veiligheidspartners van de gemeente Noordenveld in de komende jaren veel profijt van deze kadernota zullen hebben bij hun koersbepaling en werk.

J.H. van der Laan
burgemeester

COLOFON

Opdrachtgever: **het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Noordenveld,**

namens deze:
de heer **J.H. van der Laan,**
burgemeester en portefeuillehouder Integraal veiligheidsbeleid

Auteur Kadernota Integrale Veiligheid 2005-2010:

Erik Gringhuis, interim-beleidsmedewerker Integrale Veiligheid,
afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning

Co-referent Kadernota Integrale Veiligheid 2005-2010:

Sigrid Bos-Ketting, medewerker Openbare Orde en Veiligheid en ambtelijk
portefeuillehouder Integraal veiligheidsbeleid,
afdeling Bestuurs- en Concernondersteuning

Auteur Kadernota Integrale Veiligheid 2011-2014:

André Plijter Medewerker Openbare Orde en Veiligheid en Rampenbestrijding,
afdeling Middelen & Ondersteuning

Deze kadernota *Integrale veiligheid* is tot stand gekomen op basis van de bereidwillige medewerking van een groot aantal interne en externe ketenpartners betrokken bij het veiligheidsbeleid van de gemeente Noordenveld, waarvoor we zeer erkentelijk zijn.

Gemeente Noordenveld

Januari 2011

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	1
INHOUDSOPGAVE.....	3
INLEIDING.....	5
HOOFDSTUK 1 BESCHRIJVING VAN HET BELEIDSVELD EN DE AANPAK.....	9
1.1 Inleiding & aanleiding.....	9
1.2 Integraal, veiligheid, beleid.....	9
1.2.1 Beleid.....	9
1.2.2 Integraal.....	9
1.2.2.1 Integraal m.b.t. de veiligheidsvelden/-thema's.....	10
1.2.2.2 Integraal m.b.t. de veiligheidsketen.....	10
1.2.2.3 Integraal m.b.t. de veiligheidspartners.....	10
1.2.3 Veiligheid.....	10
1.3 Belangrijke veiligheidspartners.....	11
1.3.1 Burgers.....	11
1.3.2 Gemeente.....	12
1.3.3 Politie.....	12
1.3.4 Openbaar Ministerie.....	12
1.3.5 Brandweer.....	12
1.3.6 Burgemeester.....	12
1.3.7 Medewerker Integrale Veiligheid.....	13
1.3.8 Gemeentelijke organisatie.....	13
1.3.9 Gemeenschappelijke regelingen.....	13
1.3.10 Provincie.....	13
1.3.11 Externe partners.....	13
1.4 Veiligheidsplan Drenthe 2011-2014.....	14
1.5 Cyclus Kadernota Integrale Veiligheid Noordenveld en andere documenten.....	14
1.6 Samenvatting.....	15
HOOFDSTUK 2 SUBJECTIEVE SOCIALE VEILIGHEID.....	19
2.1 Inleiding.....	19
2.2 Waarom voelen burgers zich onveilig?.....	19
2.3 Algemeen uitgangspunt: Sociale veiligheid <u>organiseren</u>	20
2.4 Strategie: herkenbaarheid organiseren.....	20
2.4.1 Actieveld 1: een overzichtelijke context.....	20
2.4.2 Actieveld 2: aanwezigheid van steun en toezicht.....	21
2.4.3 Actieveld 3: gedeeld normbesef.....	22
2.4.4 Actieveld 4: kennen en gekend worden.....	22
2.5 Samenvatting.....	23
HOOFDSTUK 3 VEILIGHEIDSANALYSE GEMEENTE NOORDENVELD.....	27
3.1 Inleiding.....	27
3.2 Veiligheidsveld "Veilige woon- en leefomgeving".....	28
3.3 Veiligheidsveld "Bedrijvigheid en veiligheid".....	28
3.4 Veiligheidsveld "Jeugd en veiligheid".....	28
3.5 Veiligheidsveld "Fysieke veiligheid".....	29
3.6 Veiligheidsveld "Integriteit en veiligheid".....	29

HOOFDSTUK 4 WAT WORDT ER AL GEDAAN IN DE GEMEENTE NOORDENVELD? .31

4.1 Inleiding	31
4.2 Maatregelen op het gebied van de Woon- en leefomgeving ... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
4.3 Maatregelen op het gebied van Bedrijvigheid en veiligheid Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
4.4 Maatregelen op het gebied van Jeugd en veiligheid	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.5 Maatregelen op het gebied van Fysieke veiligheid.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.6 Maatregelen op het gebied van Integriteit en veiligheid	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

HOOFDSTUK 5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 37

5.1 Conclusies	37
5.2 Aanbevelingen aan de raad als kaderstellend orgaan.....	38

BIJLAGEN 39

BIJLAGE I
VEILIGHEIDSPAN DRENTHE 2011-2014

BIJLAGE II.....
FACTOREN VAN (ON)VEILIGHEIDSGEVOELENIS

BIJLAGE III.....
VEILIGHEIDSANALYSE GEMEENTE NOORDENVELD.....

BIJLAGE IV.....

WERKBIJEENKOMST KADERNOTA INTEGRALE VEILIGHEID 2011-2014
(16 NOVEMBER 2010).....

INLEIDING

Bij het schrijven van deze Kadernota Integrale Veiligheid is de gemeenteraad van Noordenveld als primaire doelgroep genomen en de kaderstellende taken van de raad als leidend principe. Centrale vraag voor de opbouw is dan ook steeds geweest: *“Welke bouwstenen heeft de raad nodig om kaders te kunnen stellen en prioriteiten aan te geven inzake het integrale veiligheidsbeleid van de gemeente Noordenveld.”*

Bouwen begint met een goede basis. Deze basis is gelegd in de voorgaande Kadernota Integrale Veiligheid. Ook deze kadernota begint met een introductie op het begrip en het beleidsveld *integrale veiligheid*:

- waarom een nota integraal veiligheidsbeleid?;
- wat is dat eigenlijk: integraal veiligheidsbeleid?;
- waar hebben we het bij veiligheid over? en
- wie zijn de spelers en partners in de veiligheidsketen?

Het staat allemaal in hoofdstuk 1, dat daarmee een verkennend karakter heeft. Ook wordt hier een beeld geschetst van beoogde planvorming en cyclus van het integraal veiligheidsbeleid en de plaats van de kadernota daarin.

In de praktijk kunnen er grote verschillen bestaan tussen *daadwerkelijke* onveiligheid en *beleefde* onveiligheid. Als volksvertegenwoordigers zullen bij uitstek raadsleden geconfronteerd worden met onveiligheidsgevoelens bij burgers. Hoe ga je met die gevoelens om en wat kun je daar bij het stellen van kaders en prioriteiten mee? In hoofdstuk 2 en de (belangrijke) bijlage die daarbij hoort wordt daarom stilgestaan bij de herkomst van onveiligheidsgevoelens en, die herkomst kennende, welke oplossingsrichtingen bestaan om die onveiligheidsgevoelens teniet te doen.

In hoofdstuk 3 (en de bijbehorende bijlage III) wordt de staat van veiligheid in Noordenveld op een groot aantal veiligheidsthema's geanalyseerd. Dit hoofdstuk vormt, samen met hoofdstuk 4, de kern van deze kadernota. Bij het kennisnemen van de veiligheidsanalyse bent u door de opgedane kennis in de eerste twee hoofdstukken in staat eventuele risico's en witte vlekken in de veiligheid van Noordenveld te onderkennen. Ook kunt u eerder genomen besluiten of reeds ingezette acties van Noordenveld op (contra)productiviteit voor veiligheid en veiligheidsgevoel beoordelen. Hoofdstuk 4 geeft u vervolgens inzicht in de ontplooiende activiteiten in de gemeente Noordenveld op het gebied van veiligheid.

U bent nu op het punt aangekomen dat u kaders kunt gaan stellen voor het gemeentelijk veiligheidsbeleid in de komende jaren en welke prioriteiten u daarin wilt zien bij het bevorderen van die veiligheid. In hoofdstuk 5 trekt het college uit de veiligheidsanalyse een aantal conclusies die u desgewenst tot de uwe kunt maken en doet op basis daarvan een aantal aanbevelingen voor de door u te stellen kaders.

Hoewel bij het schrijven van deze kadernota primair de doelgroep raadsleden is gekozen, beoogt dit document in zijn geheel ook meerwaarde te hebben voor bij het veiligheidsbeleid betrokken bestuurders, beleidsmedewerkers en andere interne en externe ketenpartners. Met name de bevindingen en aanbevelingen zijn relevant wanneer daadwerkelijk invulling en uitvoering wordt gegeven aan het integraal veiligheidsbeleid.

Veiligheid is een breed begrip, het raakt aan vele organisaties en beleidsvelden en het werken eraan raakt dus aan veel mensen.

Hoofdstuk 1

HOOFDSTUK 1

BESCHRIJVING VAN HET BELEIDSVELD EN DE AANPAK

1.1 Inleiding & aanleiding

Veiligheid staat hoog op de nationale en lokale politieke agenda. Hoger dan ooit lijkt wel. Burgers en organisaties stellen in toenemende mate belang in sterke veiligheidszorg. Voor een gemeente als Noordenveld die midden in de maatschappij wil staan is het dan ook belangrijk daar aandacht aan te besteden en actief werk te maken van deze gemeentelijke kerntaak.

Vanaf midden jaren '90 heeft de regering duidelijk gemaakt het belangrijk te vinden dat veiligheidsproblematiek integraal wordt aangepakt en opgepakt. Dit kwam eerst tot uitdrukking in het *Integraal Veiligheidsprogramma* en is daarna voortgezet in het programma *'Naar een veiliger samenleving.'*

Bij het realiseren van een veiliger samenleving hebben gemeenten volgens de rijksoverheid een belangrijke rol: als regisseur optreden in de keten van veiligheidspartners.

Daarnaast worden gemeenten door de regering dringend uitgenodigd voor het eigen grondgebied een integraal veiligheidsbeleid op te zetten. Momenteel is er wetsvoorstel in omloop voor wijziging van de gemeentewet op dit terrein. Dit voorstel beoogt de regierol van de gemeenten te verstevigen door middel van een tweetal maatregelen. Enerzijds wordt de gemeenteraad verplicht tot het vaststellen van een integraal veiligheidsplan. Anderzijds wordt een zorgplicht voor de burgemeester ingevoerd. Beide maatregelen zullen, juist ook in onderlinge samenhang, een bijdrage leveren aan mogelijkheden om op gemeentelijk niveau de regierol waar te maken.

Veiligheid is een veelzijdig onderwerp met een veelheid van deelterreinen en relevante partijen. De kans op een verbrokkelde, 'hapsnap' aanpak is dan groot. Dit kan de daadwerkelijke veiligheid in de gemeente aantasten.

Het is van belang dat de gemeenteraad zicht heeft op de veiligheid in brede zin in de gemeente. En vervolgens de veiligheidsthema's benoemt waar het bestuur zich met name op dient te richten.

Door integraal beleid te voeren kunnen evenwichtige keuzes gemaakt worden. En een goede rolverdeling afgesproken met interne en externe partners.

De politie speelt een sleutelrol in de veiligheidszorg in gemeenten. Om haar mogelijkheden goed te benutten en daarin de gemeentelijke prioriteiten te laten doorklinken is gemeentelijk beleid nodig waarin die lokale voorkeuren aangegeven zijn.

De gemeente Noordenveld heeft de handschoen vijf jaar terug al opgepakt om integraal veiligheidsbeleid te gaan voeren door een nota *Integrale Veiligheid 2005-2010* vast te stellen.

1.2 Integraal, veiligheid, beleid

Deze nota gaat over integraal veiligheidsbeleid. Maar wat is dat eigenlijk? Om daar nu al een beeld van te krijgen kan het behulpzaam zijn om de afzonderlijke elementen van het begrip te bekijken: *integraal*, *veiligheid* en *beleid*. Dat zal hierna gebeuren.

1.2.1 Beleid

Het element *beleid* maakt duidelijk dat het om een werken naar de toekomst gaat. Het geeft planmatigheid, structuur en een cyclisch proces van inventariseren, doen, checken en bijstellen aan (zie verder § 1.5). Om te bepalen wat je *straks* gerealiseerd wil zien moet je eerst weten hoe het *nu* is. Belangrijk element van de nota is dan ook de meting naar de staat van veiligheid. Hoofdstuk 3 zal in het teken staan van deze veiligheidsanalyse

1.2.2 Integraal

Het element *integraal* duidt op samenhang, afstemming en een bepaalde mate van volledigheid.

De integraliteit in het veiligheidsbeleid komt tot uitdrukking op de volgende niveaus:

- integraal m.b.t. de *veiligheidsvelden/-thema's*
- integraal m.b.t. de *veiligheidsketen*
- integraal m.b.t. de *veiligheidspartners*

1.2.2.1 Integraal m.b.t. de veiligheidsvelden/-thema's

De VNG heeft in 2010 de handreiking "*Kernbeleid veiligheid*" geactualiseerd en opnieuw uitgegeven om gemeenten behulpzaam te zijn bij het vormgeven van integraal veiligheidsbeleid. De handreiking onderscheidt vijf veiligheidsvelden, onderverdeeld diverse veiligheidsthema's, waartoe de gemeentelijke veiligheidszorg zich uitstrekt.

De vijf veiligheidsvelden zijn:

- **veilige woon- en leefomgeving**
- **bedrijvigheid en veiligheid**
- **jeugd en veiligheid**
- **fysieke veiligheid**
- **integriteit en veiligheid**

Door in de nota na te gaan

- wat de veiligheidssituatie binnen het grondgebied is op/bij deze velden/thema's,
- welke inspanningen al worden of zijn gedaan en
- welk beleid inmiddels is gemaakt

ontstaat een breed inzicht in de veiligheidstoestand in Noordenveld.

Witte vlekken worden zo zichtbaar, maar ook de plaatsen waar overlap is.

1.2.2.2 Integraal m.b.t. de veiligheidsketen

Veiligheidsinspanningen kunnen vanuit verschillende invalshoeken worden gedaan.

De veiligheidsketen waaruit je kunt werken ziet er als volgt uit

pro-actie	structureel voorkomen van onveiligheid
preventie	voorkomen van directe oorzaken onveiligheid en beperken van de gevolgen ervan
preparatie	daadwerkelijke voorbereiding op de bestrijding van inbreuken / feitelijke aantastingen
repressie	daadwerkelijk bestrijden van onveiligheid
nazorg	al hetgeen nodig is om zo snel mogelijk weer terug te keren in de 'normale' verhoudingen

Nadat in deze nota een meting naar de veiligheidssituatie binnen Noordenveld is gedaan en de gemeenteraad op basis daarvan haar prioriteiten heeft aangegeven zal steeds een jaarlijks Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid worden opgesteld.

In dit uitvoeringsprogramma zullen dan de concrete projecten voor dat jaar worden opgenomen en krijgt de veiligheidsketen speciale betekenis. Speciaal omdat bij de projecten zal worden aangegeven wat vanuit de diverse invalshoeken van de keten mogelijk is en/of zal worden gedaan.

Pro-actief werken wint aan betekenis ten opzichte van reactief werken (het bekende: "voorkomen is beter dan genezen"). Naar mogelijkheden van pro-actie en preventie zal dan ook bij het maken van veiligheidsprogramma's nadrukkelijk moeten worden gekeken.

1.2.2.3 Integraal m.b.t. de veiligheidspartners

Bestrijding van onveiligheid kent vele partners (zie § 1.3), die gemakkelijk langs elkaar heen kunnen werken. Nadat in het Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid de speerpunten voor dat jaar zijn vastgelegd, zal dan ook worden aangegeven wie, wat, wanneer zal doen opdat een sluitende aanpak ontstaat. Om estafettestokjes soepel te kunnen overgeven vraagt dit om het uitspreken van commitment van (het bevoegd gezag van) de veiligheidspartners met de onderdelen van het Uitvoeringsprogramma vóórdat een daarin genoemd project succesvol ter hand kan worden genomen.

1.2.3 Veiligheid

Veiligheid is een begrip met een veelheid van betekenissen.

In deze nota wordt het begrip *veiligheid* omschreven als

- het aanwezig zijn van een zekere mate van ordening en rust in het publieke domein en

- bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen plotselinge of dreigende aantasting.

Binnen dit brede veiligheidsbegrip worden in de veiligheidssector vaak nog een aantal nadere onderscheiden gemaakt:

Veilig *zijn* en veilig *voelen* zijn begrippen die niet gelijk zijn aan elkaar.

Het eerste begrip wordt vaak *objectieve veiligheid* genoemd. Hierover zijn meetbare gegevens bekend zoals over criminaliteit (geweldsmisdrijven), brand- en rampgevaar, milieurisico's en verkeersveiligheid.

De aanwezige gevoelens van onveiligheid (onder burgers) worden aangeduid met het begrip *subjectieve veiligheid*. Deze gevoelens van onveiligheid hebben een belangrijke uitwerking op het sociale en maatschappelijk gedrag van mensen. Ze blijken afhankelijk van de individuele beleving van mensen en hebben vaak geen directe relatie met het feitelijk slachtofferschap.

Een ander onderscheid wat veelal gemaakt wordt is dat tussen *fysieke veiligheid* en *sociale veiligheid*.

Bij fysieke veiligheid gaat het om afwezigheid van bedreigingen vanuit de techniek (bijvoorbeeld explosie-, brand-of instortingsgevaar, ook bekend onder de term *externe veiligheid*) en vanuit de natuur (bijvoorbeeld overstromingen, windhoos).

Bij sociale veiligheid gaat het om afwezigheid van bedreigingen die het gevolg zijn van misdrijven, overtredingen en/of ernstige overlast van de ene burger tegenover de ander. Of van de ene groep burgers ten opzichte van andere (groepen) burgers.

Veilig zijn en veilig voelen zijn niet alleen verschillende begrippen, ze hebben ook niet altijd invloed op elkaar. Vaak komt het voor dat burgers zich in hun buurt en leefomgeving uiterst onveilig voelen, terwijl daarvoor geen grond is te vinden in gegevens van objectieve veiligheid. In de engste stegen loop je vaak het minste gevaar. Daarnaast zijn er voldoende burgers die met de grootste gemoedrust wonen in het winterbed van een grote rivier of pal naast een LPG-station. Ook werden uitgaansgelegenheden na de ramp in Volendam niet opeens opvallend minder bezocht.

In de praktijk blijkt zo dat niet de objectieve (on)veiligheid de grootste invloed op de burger heeft, maar juist de beleefde (on)veiligheid. Het gaat niet zozeer om wat waarheid is, maar wat als waarheid wordt ervaren. Daarnaast hebben (on)veiligheidsgevoelens in de praktijk minder hun oorsprong in de fysieke (on)veiligheid als wel in de sociale (on)veiligheid.

Juist vanuit deze praktijk doen burgers een beroep op overheid en politiek, wordt tussenkomst gevraagd en al dan niet waardering betoont. Het gaat hier dan om het thema van de *subjectieve sociale veiligheid* met name in de woon- en leefsituatie. Gezien het belang van het thema zal hieraan in hoofdstuk 2 afzonderlijk aandacht worden besteed. Nagegaan zal worden welke factoren onveiligheidsgevoelens beïnvloeden en welke veiligheidsstrategie in reactie daarop gevolgd kan worden.

Veiligheid is niet alleen een begrip met vele betekenissen. Het lijkt er ook op dat de hele veiligheidsdiscussie een hedendaagse manier van benoemen is van allerlei problemen die van alle tijden zijn: hangjeugd, unheimische straten, veranderende wijkbevolking, inkrimpende leefwereld en afnemende mobiliteit van bejaarde wijkbewoners, bevolkingsgroepen die elkaars leefwijze moeilijk begrijpen en afwijzen etc. Vroeger werd bijvoorbeeld de allochtonenproblematiek besproken in termen van taalproblemen, lage scholing, werkloosheid, uitkeringsmisbruik en andere labels. Nu echter wordt de allochtonendiscussie vooral gevoerd in termen van een veiligheidsprobleem.

1.3 Belangrijke veiligheidspartners

1.3.1 Burgers

Burgers zijn belangrijke partners in de integrale gemeentelijke veiligheidszorg. Ten eerste omdat zij waarden en normen kunnen uitdragen en beschermen in de openbare ruimte. Bovendien omdat zij vaak de eersten zijn die bepaalde problemen op het terrein van veiligheid en leefbaarheid signaleren. Doordat inwoners vaak direct betrokken zijn bij deze problemen kunnen zij ook mogelijke oplossingsrichtingen aandragen. Door daarbij ook andere partners in te schakelen, zoals de politie, gemeente of woningcorporatie kunnen problemen op deze manier effectief en efficiënt worden opgepakt. Noordenveld

heeft met dorps- en wijkbelangenverenigingen convenanten afgesloten waarin ondermeer afspraken zijn vastgelegd over het betrekken van deze verenigingen bij de woon- en leefomgeving.

1.3.2 Gemeente

Het voeren van een veiligheidsbeleid is van oorsprong een kerntaak van de overheid. De overheid is eerstverantwoordelijke voor de veiligheidszorg in het publieke domein. De rijksoverheid stelt daarvoor richtlijnen op, terwijl de lokale overheid, die als bestuurslaag het dichtst bij de burger staat, eerstverantwoordelijke is voor de ontwikkeling en uitvoering van een adequaat veiligheidsbeleid. Het lokale bestuur heeft bij uitstek een spilfunctie tussen enerzijds de vraag van burgers en de mogelijkheden gericht beleid te maken. Juist de gemeente heeft in veel gevallen de mogelijkheid een coördinerende, regisserende, sturende of controlerende rol te vervullen.

In de eerste plaats zijn veiligheidsinbreuken het eerst merkbaar op gemeentelijk niveau. Daarnaast is de gemeente(raad) in staat prioriteiten te stellen, randvoorwaarden te scheppen en aan te sturen. Verder kan een gemeente dwingende regels opleggen, op basis waarvan kan worden opgetreden.

Tenslotte is voor een veiligheidsaanpak doorgaans toespitsing op wijk- en buurtniveau nodig.

1.3.3 Politie

De overheid mag als enige legaal geweld gebruiken. Dit ligt in uitvoerende zin, naast defensie, bij de politie. Verder heeft de politie ervaring met alle onderdelen van veiligheidszorg. En met het hele traject van de veiligheidsketen, van pro-actie tot nazorg.

De politie is van oudsher de belangrijkste veiligheidspartner van de gemeente. Het gebiedsgebonden werken bij de politie sluit goed aan bij integrale gemeentelijke veiligheidszorg, omdat beide voor een belangrijk deel zijn gebaseerd op dezelfde uitgangspunten. De rol van de politie als 24-uursnoodhulpdienst voor alle mogelijke zaken is de afgelopen jaren aanmerkelijk beperkt. Door gewijzigde prioriteiten binnen de rijksbegroting heeft ze er voor moeten kiezen zich zoveel mogelijk tot haar kerntaken te beperken (handhaven openbare orde). En moet zij de *preventie* nu overlaten aan gemeente, burger, scholen en bedrijven.

1.3.4 Openbaar Ministerie

Sinds het begin van de jaren '90 is criminaliteitspreventie een zelfstandig aandachtsveld in het meerjarenbeleid van het OM. Bij criminaliteitspreventie hebben alle betrokken partners een eigen specifieke rol, waarbij die van het OM ligt op de strafrechtelijke aanpak. De strafrechtelijke aanpak moet bij voorkeur het sluitstuk zijn van een bredere aanpak. Een aanpak die probeert om vooral met andere dan strafrechtelijke middelen en zo vroeg mogelijk bepaalde vormen van criminaliteit in te dammen. Ook vormen de analyses van het OM een vertrekpunt voor discussie tussen, en het maken van afspraken met, de vaste partners politie en gemeente. Eventueel worden daar, bijvoorbeeld in het Veiligheidshuis, nog andere maatschappelijk relevante partijen bij betrokken.

1.3.5 Brandweer

Omdat de activiteiten van de brandweer de gehele veiligheidsketen bestrijken, van pro-actie tot nazorg, is zij een belangrijke factor in het lokaal veiligheidsbeleid. De brandweer is, samen met de politie en ambulancediensten, 24 uur per dag paraat om hulp te bieden. Preventie van branden, ongevallen en rampen is een essentieel onderdeel van veiligheidsbeleid. Hierin is de brandweer een belangrijke partner binnen de gemeente. Door al bij het vaststellen van bestemmingsplannen, structuurplannen en dergelijke het advies van de brandweer in te winnen, wordt het veiligheidsniveau in de gemeente verhoogd.

1.3.6 Burgemeester

De burgemeester is wettelijk belast met de handhaving van de openbare orde en is daarvoor politiek verantwoordelijk. Hij heeft het "opperbevel" bij rampen, branden of grootschalige ongevallen en is gezagsdrager op het terrein van de handhaving van de openbare orde en veiligheid en hulpverlening.

In relatie tot zijn wettelijke taken vervult hij in de gemeente Noordenveld ook de coördinerende rol binnen het veiligheidsbeleid (en in het verlengde daarvan de handhaving). Hierdoor kan hij ingrijpen wanneer de integraliteit onder druk staat, afspraken niet worden nagekomen of een bijdrage van een gemeentelijke afdeling verlangd wordt. Immers, binnen het openbare orde- en veiligheidsbeleid is vaak sprake

van een onderwerp waarbij meerdere portefeuillehouders binnen het college betrokken zijn. Ieder vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid voor een bepaald beleidsveld.

De regie en sturing van het politiekorps geschiedt hoofdzakelijk vanuit het Regionaal College. Hierin zijn het openbaar ministerie, politie en de 12 gemeenten (burgemeesters) vertegenwoordigd. Ook vindt frequent overleg plaats tussen de burgemeester en de wijkchef van de politie. En incidenteel vindt er op lokaal niveau soms nog een driehoeksoverleg plaats.

Ook heeft de burgemeester van Noordenveld zitting in het bestuur van de veiligheidsregio Drenthe. Door participatie in al deze overleggen heeft de burgemeester goed zicht op de ontwikkelingen in het veiligheidsbeleid bij deze partners.

1.3.7 Medewerker Integrale Veiligheid

De medewerker integrale veiligheid vertegenwoordigt het gemeentelijk integraal veiligheidsbeleid en is ondersteuner van het bestuur. De medewerker fungeert zowel voor veel interne partijen als voor externe organisaties als aanspreekpunt op het gebied van veiligheid. De medewerker integrale veiligheid is belast met het verkrijgen en analyseren van relevante informatie en het vertalen van de informatie in beleid. Vervolgens is hij verantwoordelijk voor het stimuleren en volgen van de voortgang van de uitvoering van het beleid. Hij is de aanjager van de diverse projecten in de gemeente, die gericht zijn op veiligheid en leefbaarheid. Tenslotte draagt de medewerker integrale veiligheid zorg voor een goed en up-to-date rampenplan en de daarbij behorende noodzakelijke oefening van bestuur en ambtenaren.

1.3.8 Gemeentelijke organisatie

Veiligheidsbeleid krijgt pas concrete invulling binnen de diverse facetten van het gemeentelijk handelen. Of het nu welzijn, onderwijs, ruimtelijke ordening, sociale zaken, bouwen, milieu of openbare werken betreft: er moet, met name in de pro-actieve en preventieve sfeer, aandacht zijn voor veiligheidsaspecten in de breedste zin.

Naast de politie vormen gemeentelijke toezichthouders een belangrijke categorie functionarissen in de integrale veiligheidszorg. Toezicht blijkt in een behoefte te voorzien, zoals kan worden afgeleid uit de landelijke groei van het aantal toezichthouders. Toezicht heeft de afgelopen jaren zijn waarde bewezen. Dat blijkt uit het feit dat toezicht een preventieve werking heeft en uit het feit dat de (beleefde) veiligheid wordt vergroot als toezichthouders worden ingezet.

Namens de gemeente Noordenveld heeft toezicht plaats via de vakgroep handhaving. Zo richt deze vakgroep zich met name op bouwen, slopen, milieu, brandveiligheid, naleving APV, bijzondere wetten en horecabepalingen en het gebruik van gronden, woningen en gebouwen volgens de daarvoor aangegeven bestemming.

1.3.9 Gemeenschappelijke regelingen

Goede veiligheidszorg is bij uitstek een activiteit die je gezamenlijk oppakt. Niet alleen met partijen binnen het eigen grondgebied maar ook samen met andere overheden in de vorm van gezamenlijke organisaties. In de preventieve en repressieve sfeer zijn dit de gemeenschappelijke regelingen op het terrein van brandveiligheid, ongevallen en rampen, zoals de Veiligheidsregio Drenthe. De regionale brandweer heeft naast de "normale" brandweezorg bij uitstek een belangrijke taak bij de rampenbestrijding, evenals de GHOR.

1.3.10 Provincie

De provincie heeft een aantal eigen verantwoordelijkheden op het gebied van openbare orde en veiligheid (bijv. rampenbestrijding). Daarnaast kent de provincie een aantal beleidsvelden die een raakvlak hebben met veiligheid. De meest relevante op dit gebied zijn jeugdzorg, verkeersveiligheid, infrastructuur, gezondheidszorg, ruimtelijke ordening en milieu.

1.3.11 Externe partners

Een integrale aanpak van het veiligheidsbeleid is alleen mogelijk wanneer er sprake is van medewerking en samenwerking van betrokken instanties. Te denken valt aan onderwijsinstellingen, hulpverleningsinstanties, de woningcorporatie, horecabedrijven, kerken, maatschappelijke instellingen en particuliere bedrijven.

Deze instellingen zijn op bepaalde onderdelen van het veiligheidsbeleid direct betrokken en vaak deskundig en kunnen daarom een goede bijdrage leveren in de bestrijding van overlast- en onveiligheidsituaties.

1.4 Veiligheidsplan Drenthe 2011-2014

Bovenlokale prioriteiten waaraan ook Noordenveld zich heeft verbonden zijn opgenomen in het Veiligheidsplan Drenthe 2011-2014. Dit plan is opgesteld in opdracht van het Regionaal College. Het plan sluit aan bij de landelijke prioriteiten van de politie en het perspectief op 2015 van het Openbaar Ministerie. Prioriteiten uit het Veiligheidsplan Drenthe zijn onder andere:

- Sociale Veiligheid
- Huiselijk Geweld
- Alcohol en Drugs (bij volwassenen en jeugdigen)
- Nazorg ex-gedetineerden
- Uitgaansgeweld/geweld in het publiek domein
- Grootschalige evenementen
- Overlastgevende jeugdgroepen
- Efficiëntere en effectievere crisismanagementstructuur
- Verkeersveiligheid

Het Veiligheidsplan Drenthe is als bijlage (bijlage I) bij deze kadernota gevoegd.

1.5 Cyclus Kadernota Integrale Veiligheid Noordenveld en andere documenten

Deze nota geeft de kaders weer voor het integraal veiligheidsbeleid van de gemeente Noordenveld. Belangrijkste elementen daarin zijn de *veiligheidsanalyse* en de *prioriteiten* die de raad, als kaderstellend orgaan, (op basis van die analyse) stelt.

Gezien het grote belang dat het thema Veiligheid in maatschappij en dus politiek speelt zal voor de looptijd aangesloten worden bij de zittingstermijn van de raad.

De nieuwe raad kan dan steeds voor de komende raadsperiode haar prioriteiten kiezen uit het brede veld van integrale veiligheid.

Met het verstrijken van de looptijd van de eerste nota Integrale Veiligheid is haar rol niet uitgespeeld. Belangrijke onderdelen zijn integraal overgezet naar deze kadernota 2011-2014 omdat met name de theorie niet aan actualiteit heeft ingeboet.

Deze nieuwe nota volstaat met het benoemen van de uitkomsten van de veiligheidsanalyse, actuele ontwikkelingen en de nieuwe prioriteiten van de raad. Hiermee wordt dus in belangrijke mate voortgebouwd op bevindingen in de eerste nota.

Op basis van de kadernota en de daarin door de raad aangegeven prioriteiten komt het college jaarlijks met een *Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid*.

In het uitvoeringsprogramma wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten op het terrein van veiligheid het college in dat jaar ter hand zal nemen.

Zo wordt inzichtelijk hoe het college met de aangegeven prioriteiten in dat jaar omgaat en hieraan invulling geeft.

Naast een overzicht van de in het jaar te realiseren of (op te starten meerjarige) activiteiten worden in het Uitvoeringsprogramma in ieder geval vastgelegd

- het met de activiteit te realiseren doel;
- welke afdeling trekker/probleemeigenaar van de activiteit zal zijn en
- welke portefeuillehouder probleemeigenaar van de activiteit zal zijn.

Ook de voor het project beschikbare middelen kunnen eventueel al in het uitvoeringsprogramma worden opgenomen.

Daarnaast kan het jaarlijkse uitvoeringsprogramma worden benut voor het aangeven van opvallende wijzigingen in de gegevens welke ten grondslag hebben gelegen aan de veiligheidsanalyse in de Kadernota.

De activiteiten die op hoofdlijnen in het *Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid* zijn opgenomen worden door de betrokken afdelingen en/of werkgroepen nader uitgewerkt. Verder dient er natuurlijk evenwicht te zijn tussen het *Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid* en de gemeentelijke *Programmabegroting* en de diverse *afdelingsplannen*.

1.6 Samenvatting

In dit hoofdstuk is een verkenning van het beleidsterrein Veiligheid gedaan.

Kort is aangegeven waarin de overheidsbetrokkenheid bij veiligheid is gelegen en het waarom van een kadernota Integrale Veiligheid in Noordenveld.

Nagegaan is verder wat de inhoud en reikwijdte van het begrip *Integraal Veiligheidsbeleid* is. Sleutelwoorden daarin zijn:

- samenhang,
- samenwerking
- een cyclisch proces van inventariseren, doen, checken en bijstellen
- een bepaalde mate van volledigheid
- aangrijpingspunten voor veiligheidshandelen (*veiligheidsketen*)
- het verschil tussen *objectieve veiligheid* en *subjectieve veiligheid*
- de begrippen *fysieke veiligheid* en *sociale veiligheid*

Aangegeven is verder dat met name de *subjectieve sociale veiligheid* de grootste invloed op de burger heeft en daarom in hoofdstuk 2 verder zal worden bekeken.

Vervolgens is een overzicht geboden van belangrijke *veiligheidspartners* en *regionale prioriteiten*.

Tot slot is een voorstel gedaan om voor de looptijd van de *Kadernota Integrale Veiligheid* steeds aansluiting te zoeken bij de zittingsperiode van de gemeenteraad. Naast de vierjaarlijkse kadernota wordt dan nog voorzien in een systeem met een jaarlijks *Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid* en afzonderlijke projectnota's.

Hoofdstuk 2

HOOFDSTUK 2

SUBJECTIEVE SOCIALE VEILIGHEID IN DE WOON- EN LEEFOMGEVING

2.1 Inleiding

In het najaar van 2002 heeft de regering de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) gevraagd het thema Sociale Veiligheid aan de onderzoekswerkzaamheden toe te voegen.

De RMO heeft als uitkomst van dergelijk onderzoek in december 2004 het advies "*Sociale veiligheid organiseren, naar herkenbaarheid in de publieke ruimte*" uitgebracht¹. In het advies wordt nagegaan welke factoren van invloed zijn op de beleving van sociale (on)veiligheid.

Met het duidelijk worden van die factoren komen tegelijkertijd de sleutels beschikbaar voor een strategie waarmee zowel de gevoelens als de omstandigheden van sociale veiligheid kunnen toenemen. Het advies levert voor zo'n strategie ook een aantal bouwstenen.

Met de uitkomsten van het RMO-onderzoek is de gemeente Noordenveld in staat om gevoelens van sociale onveiligheid beter te begrijpen. Met de aanbevelingen van de RMO heeft ze een middel tot prioriteiten stellen, voor beleidskeuze en een mogelijke rode draad voor toekomstige acties op het terrein van sociale veiligheid in handen.

2.2 Waarom voelen burgers zich onveilig?

Sinds de jaren '60 is de criminaliteit in de samenleving toegenomen, hoewel sinds de jaren '80 steeds minder sterk². Het voor de hand liggend antwoord op de vraag waarom burgers zich onveilig voelen is dan ook: *de toegenomen criminaliteit in de samenleving*. Het is met name deze objectieve onveiligheid, waarop het kabinet zich met zijn maatregelen richt: criminaliteit bestrijden, opsporen en bestraffen, aandacht voor veelplegers, aandacht voor risicogroepen.

En, gezien de gerealiseerde ombuiging en stabilisering, blijkbaar met succes.

Onveiligheidsgevoelens worden echter ook door andere zaken veroorzaakt. Deze hangen samen met ingrijpende veranderingen die de samenleving de afgelopen decennia heeft ondergaan.

Het zijn deze andere zaken die blijkbaar zodanig van invloed zijn dat in de praktijk objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid geen gelijke tred houden.

In tijden van grote *objectieve veiligheid* kan zo toch sprake zijn van omvangrijke *subjectieve onveiligheid*, en andersom.

In een bijlage (bijlage II) bij deze kadernota worden de factoren welke van invloed zijn op gevoelens van veiligheid benoemd en verder toegelicht.

Veel sociale onveiligheidsgevoelens blijken hun oorsprong te vinden in een beleefde onthechting en onherkenbaarheid van de maatschappij.

Louter kijkend door een bril van objectieve veiligheid ontstaat bij dergelijke factoren gemakkelijk de aandring om ze in het kader van veiligheidsbeleid maar terzijde te leggen. Immers, wat hebben ze (nog) met veiligheidsrisico's te maken?

Voor het handelen van de lokale overheid vormen de gevoelens van burgers echter *wel degelijk* een belangrijk gegeven. Denk bijvoorbeeld aan de invloed op het vestigingsklimaat, het vasthouden van economisch draagvlak, de relatie tussen inwoneraantallen en gemeentefonds, de onroerende zaak-belasting en, misschien wat obligaats maar wel reëel, de verkiezingsresultaten.

¹ Advies "*Sociale veiligheid organiseren, naar herkenbaarheid in de publieke ruimte*", Advies 31, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, Den Haag, december 2004. Ook te downloaden op www.adviesorgaan-rmo.nl

² De laatste jaren is de *objectieve onveiligheid* zelfs redelijk stabiel, zo laat de Politiemonitor Bevolking zien. De vermogensdelicten dalen, de geweldsdelicten stijgen iets.

Met het onderkennen van de factoren die invloed hebben op de beleefde sociale veiligheid, zijn ook daarmee de aangrijpingspunten voor het sociale veiligheidsbeleid beschikbaar.

Voor dit veiligheidsbeleid doet het RMO-advies diverse aanbevelingen, die hierna in paragraaf 2.4 voor het voetlicht zullen komen.

De aanbevelingen moeten niet worden gezien als zelfstandig te voeren projecten. Wel vormen ze een checklist, een bundel rode draden, een kader en een manier van werken en kijken die projecten van teams en afdelingen, vanuit een oogpunt van subjectieve sociale veiligheid, hun stevigheid en houdbaarheid geven.

2.3 Algemeen uitgangspunt: Sociale veiligheid organiseren

Zoals hiervoor aangegeven: veel sociale onveiligheidsgevoelens vinden hun oorsprong in een beleefde onthechting en onherkenbaarheid van de maatschappij.

In z'n algemeenheid zal sociale veiligheidsbeleid zich dus moeten richten op het terugbrengen van *herkenbaarheid in de publieke ruimte*.

Bij sociale veiligheid gaat het naar zijn aard om het samenspel tussen burgers. Zij zullen het moeten doen, zij zijn de belangrijkste spelers, het is een *organisch* samenspel.

Sociale veiligheid is dan ook niet een eerste verantwoordelijkheid van 'de overheid', 'de politie', 'de welzijnsorganisatie' of 'ze', maar die van burgers met hun medeburgers.

Vandaar: sociale veiligheid *organiseren* (weer organisch maken). Van een zaak van instituties weer iets van de mensen zelf maken.

Deze processen komen veelal niet vanzelf op gang. Als regisseur in het veiligheidsbeleid kan de gemeente deze processen wel aanjagen en faciliteren. Door voorwaarden te scheppen. Zorg te dragen voor omstandigheden waarin sociale veiligheid kan gedijen.

Door de andere partners in de veiligheidsketen te stimuleren hetzelfde te doen.

Daarom ook in die zin: sociale veiligheid *organiseren* (op gang brengen).

2.4 Strategie: herkenbaarheid organiseren

De uitdaging voor de overheid is: hoe organiseer je herkenbaarheid in eigentijdse maatschappelijke verbanden. Juist ook als er verschillende ontwikkelingen gaande zijn die in tegenovergestelde richting wijzen?

Herkenbaarheid kenmerkt zich door de componenten:

- een overzichtelijke context
- aanwezigheid van steun en toezicht
- gedeeld normbesef
- kennen en gekend worden

welke hierna afzonderlijk zullen worden uitgewerkt.

2.4.1 Actieveld 1: een overzichtelijke context

De inrichting van het publieke domein is gedeeltelijk bepalend voor onveiligheidsgevoelens van burgers. Publiek domein moet hier breed worden opgevat: het omvat de *openbare ruimte* en de *overheidssector in strikte zin*. Maar ook de *collectieve, door de overheid gereguleerde en gesubsidieerde sector* en organisaties die binnen die sectoren actief zijn (*middenveldorganisaties*).

Een belangrijke voorwaarde voor een sociaal veilige context is dat deze voldoende overzichtelijk en herkenbaar is.

Ook de fysieke inrichting van de publieke ruimte is belangrijk: deze moet *ruimte bieden voor alle leeftijdsgroepen* en *voor ieder toegankelijk* zijn. Dat betekent bijvoorbeeld ontmoetingsplekken in de woonomgeving (buurthuizen, buurtwinkels, opbouwwerk e.d.)

De overheid heeft de verantwoordelijkheid te zorgen voor deze overzichtelijke context in het publieke domein.

Dit resulteert in de volgende aanbevelingen:

- **schoon, heel en veilig**
Een opeenstapeling van tekenen van verval vergroot niet alleen de gelegenheid en aanleiding tot het plegen van overtredingen, maar bezorgt geheel los daarvan burgers het gevoel dat de buurt is opgegeven en onveilig geworden.
- **aanspreekpunten op publieke plaatsen**
Het is van belang dat de publieke ruimte een *gezicht* krijgt. Juist op openbare plaatsen waar mensen zelden komen, kan men bevangen worden door een *unheimisch* gevoel. Alleen al de wetenschap dat er niemand is tot wie men zich in

geval van nood kan richten, bezorgt met name kwetsbare mensen gevoelens van onveiligheid. Voorkomen moet daarom worden dat efficiencymaatregelen ten koste gaan van veiligheid van mensen.

- **kleinschalige organisatie publieke instituties**

Als mensen geen scherp beeld hebben waar organisaties beginnen en ophouden kan dat nadelige gevolgen hebben voor veiligheid en veiligheidsgevoel. Kleinschalige organisatie van publieke instellingen betekent voor de contacten tussen de organisatie en anderen dat medewerkers herkenbaar zijn: cliënten kunnen hen daardoor op een persoonlijke wijze aanspreken. Andersom kunnen de medewerkers vanuit een persoonlijke relatie de cliënten beoordelen op hun eigen verantwoordelijkheden, mogelijkheden en behoefte aan ondersteuning. Vereenzelviging met de doelstellingen van de organisatie is door de kleinere schaal ook beter mogelijk en burgers zullen door een informele vorm van sociale controle ook overschrijdingen gemakkelijker tegengaan. Zo ontstaan omstandigheden waarin allen verantwoordelijkheid kunnen nemen voor sociale veiligheid.

2.4.2 Actieveld 2: aanwezigheid van steun en toezicht

Burgers vinden het belangrijk zich niet alleen gesteund te weten door de eigen sociale omgeving, maar als het nodig is ook door de professionals van publieke instanties. Dit betekent dat de bevoegde instanties voldoende zichtbaar moeten zijn, merkbaar toezicht houden en in staat zijn burgers door te verwijzen wanneer nodig.

Steun en toezicht kunnen op verschillende manieren worden georganiseerd:

- **zichtbare en aanspreekbare politie en justitie**

Politie en justitie zijn de instanties die het meest in aanmerking komen om burgers door zichtbare en merkbare aanwezigheid te steunen en toezicht uit te oefenen op de openbare ruimte. De gebiedsgebonden politiezorg en het initiatief *Justitie in de buurt* zijn bestaande voorbeelden waar recht gedaan wordt aan dit principe. Het laat bewoners zien dat de overheid hen niet in de steek laat. Meerwaarde ligt ook in een snellere en meer probleemgerichte en flexibele aanpak van problemen op het gebied van onveiligheid.

- **aanspreekbare functionarissen die instaan voor een schone wijk**

Waar politie en justitie vooral een toezichthoudende rol vervullen, daar kunnen andere functionarissen worden ingezet om de openbare ruimte te onderhouden. De inzet van dergelijke functionarissen maakt aan burgers duidelijk dat de overheid ook belang hecht aan de omgeving. Dit vergroot de kans dat mensen ook zelf verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen voor de omgeving.

- **menselijk toezicht**

Het toezicht op de publieke ruimte wordt in de praktijk niet alleen uitgeoefend door beroepskrachten maar evenzeer door toevallige passanten, burens, bewoners en winkeliers. Deze vormen van informeel toezicht, de *'ogen in de straat'*, zijn de afgelopen decennia in belangrijke mate verdwenen. Het heeft te maken met de vergrote actieradius van moderne burgers, monofunctionele opbouw van naoorlogse wijken en economische veranderingen die tot sluiting van kleinschalige bedrijvigheid en winkels hebben geleid.

Voor de toekomst is het dan ook zaak dat de overheid erop toeziet dat, waar wenselijk en mogelijk, er zowel meer vormen van formeel toezicht als van informeel toezicht tot stand komen.

Belangrijk is overigens wel dat er goede communicatie bestaat tussen de verschillende functionarissen die zich elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bezig houden met sociale veiligheid. Anders bestaat immers het risico dat de context door een veelheid van functionarissen onoverzichtelijk blijft en burgers niet weten bij wie ze terecht kunnen met een specifieke klacht.

2.4.3 Actieveld 3: gedeeld normbesef

Onderzoek laat zien dat de overeenstemming over regels en wat betamelijk gedrag is behoorlijk hoog is. Wel verschillen waarden en regels vaak naar tijd en plaats. Bovendien blijven veel gedragsregels vaak onuitgesproken: hedendaagse omgangsvormen *lijken* informeel en 'vrij', onderhuids zijn echter tal van *do's* en *don'ts* verscholen. Ook de gedoogcultuur van de afgelopen decennia heeft bijgedragen aan maatschappelijke onzekerheid over de grenzen van individueel gedrag in de openbare ruimte.

De overheid heeft een belangrijke taak in het mogelijk maken dat burgers ook verantwoordelijkheid *kunnen nemen* om te werken aan de gezamenlijke normen in de openbare ruimte.

Dit kan via de volgende inspanningen:

- **individuele verantwoordelijkheid maatschappelijk inkaderen**

Dit is als overheid ruimte geven individuele verantwoordelijkheid te nemen en daarvoor de omstandigheden te bieden:

- schaalvergroting volgens principe 'klein binnen groot'³ voor de herkenbaarheid
- duidelijke kaders, maar met ruimte voor individuele verantwoordelijkheid en sturen op vertrouwen
- uitgaan van pluriformiteit in de samenleving waardoor mensen zich kunnen identificeren met de eigen herkenbare omgeving

- **expliciteren gedragsregels**

De overheid kan sociale conflicten niet voorkomen door het eenzijdig opleggen van algemene regels ten aanzien van bijvoorbeeld een acceptabel volume van muziek in woonkamers. Belangrijker is om mensen medeverantwoordelijk te maken voor de geldende regels en hen ervan te overtuigen dat deze zowel gegrond als nuttig zijn. Wanneer mensen zich erop kunnen beroepen dat de regels 'zoals iedereen weet' gelden of dat ze gezamenlijk zijn opgesteld kunnen medeburgers die ze overtreden wat gemakkelijker worden aangesproken.

- **investeren in sociale competenties**

Het vermogen om anderen op een respectvolle én effectieve wijze aan te spreken is niet breed gezaaid. Zulke vermogens zijn echter wel ontwikkelbare competenties waaraan op school of in het buurtcentrum aandacht kan worden gegeven. Je kunt het aanleren.

2.4.4 Actieveld 4: kennen en gekend worden

Wanneer er sterke banden zijn tussen burgers en wanneer ze gemeenschappelijke activiteiten hebben bevordert dat hun sociale veiligheid. De overheid kan natuurlijk geen banden smeden tussen onwillige burgers maar kan bestaande initiatieven wel ondersteunen.

Maar, juist op plaatsen waar sociaal kapitaal het meest nodig is komt het juist maar moeilijk tot wasdom. Hoewel de rol van de overheid dus maar bescheiden kan zijn is deze wel dankbaar en essentieel voor het veiligheidsbeleid.

Kennen en gekend worden kan worden ingezet via een aantal sporen:

- **bevorderen communicatie tussen groepen**

Publieke instanties kunnen helpen om groepen die wel met elkaar te maken hebben, maar doorgaans niet zomaar communiceren, met elkaar in contact te brengen.

Wanneer mensen de ideeën van elkaar leren kennen, zullen ze gemakkelijker naar elkaar toe groeien of op z'n minst gemakkelijker leren omgaan met ieders eigenaardigheden.

- **investeren in burgerschap van ouders**

Het gaat hier om het opzetten van projecten die tot doel hebben om te zorgen dat ouders niet nogmaals in de fout gaan én ook zo snel mogelijk weer als *burger* worden ingezet.

Voorbeelden daarvan zijn die waarbij voormalige probleemjongeren worden ingezet als surveillanten, bijvoorbeeld in het zwembad. Door juist de doelgroep medeverantwoordelijk te maken voor de veiligheid werkt dit project preventief.

- **investeren in weerbaarheid van mensen**

Wanneer mensen overlast ervaren, verdient het aanbeveling niet alleen de overlastgevers op projectbasis te benaderen, maar ook de weerbaarheid van bewoners te vergroten, met name ouderen. Bijvoorbeeld door groepen overlastgevers en 'slachtoffers' via de 'Lagerhuis'-methode met elkaar in debat te laten gaan.

³ Grote organisaties, maar met kleine werkeenheden.

Via het bediscussiëren van stellingen in deze methode kunnen ouderen en jongeren meer begrip krijgen voor het gedrag, de houding en de waarneming van anderen. Het gevolg daarvan is dat zij elkaar meer durven aan te spreken op hun gedrag, wat de kans op escalerende conflicten verkleint.

2.5 Samenvatting

In dit hoofdstuk is aan de hand van het advies "*Sociale veiligheid organiseren, naar herkenbaarheid in de publieke ruimte*" nagegaan welke factoren van invloed zijn op het gevoel van sociale (on)veiligheid van burgers (*subjectieve sociale veiligheid*). Door het kennen van deze factoren komen (on)veiligheidsgevoelens ook in perspectief te staan. Veel sociale onveiligheidsgevoelens blijken hun oorsprong te vinden in een beleefde onthechting en onherkenbaarheid van de maatschappij.

De factoren kennende zijn vervolgens aan de hand van vier velden ('*Overzichtelijke context*', '*Steun en toezicht*', '*Gedeeld normbesef*', '*Kennen en gekend worden*') een aantal ontwikkelingsrichtingen aangegeven en aanbevelingen gedaan die het gevoel van sociale veiligheid kunnen versterken.

Deze velden, ontwikkelingsrichtingen en aanbevelingen zijn hieronder schematisch nog eens weergegeven:

Actieveld 1: Overzichtelijke context	Actieveld 2: Steun en toezicht	Actieveld 3: Gedeeld normbesef	Actieveld 4: Kennen en gekend worden
Schoon, heel en veilig	Zichtbare en aanspreekbare politie/justitie	Individuele verantwoordelijkheid maatschappelijk inkaderen	Communicatie groepen
Aanspreekpersonen op publieke plaatsen	Functionarissen voor schone wijk	Expliciteren gedragsregels	Daders als burgers
Kleinschalige organisatie publieke instituties	Menselijk toezicht	Investeren in sociale competenties	Weerbaarheid vergroten

Hoofdstuk 3

HOOFDSTUK 3

VEILIGHEIDSANALYSE GEMEENTE NOORDENVELD

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een analyse gedaan van de staat van veiligheid binnen (het grondgebied van) de gemeente Noordenveld. Dit zal inzichtelijk gemaakt worden aan de hand van een analyse van 5 veiligheidsvelden en de bijbehorende veiligheidsthema's, welke vrijwel geheel ontleend zijn aan de methode *Kernbeleid Veilig* van de VNG. Deze (hoofd- en sub)thema's zijn:

Veiligheidsvelden	Veiligheidsthema's
Veilige woon- en leefomgeving	Overlast tussen bewoners/botsende leefstijlen
	Verloedering/kwaliteit leefomgeving
	Onveiligheidsgevoelens
	Huiselijk geweld
	Geweld op Straat
	Woninginbraak
	Voertuigcriminaliteit
	Overige veelvoorkomende vormen van criminaliteit
	Drugs- en alcoholoverlast
Bedrijvigheid en Veiligheid	Winkelcentra
	Bedrijventerreinen
	Uitgaan/horeca
	Toerisme en onveiligheid
	Grootschalige evenementen
Jeugd en Veiligheid	Overlastgevende jeugdgroepen
	Criminele jeugdgroepen
	Alcohol en drugs
	Individuele criminele jongeren
	Veilig in en om de school
	12 minners
Fysieke Veiligheid	Verkeersveiligheid
	Brandveiligheid gebouwen
	Risico's gevaarlijke stoffen/externe veiligheid
	Risico's natuurrampen
	Risico's infectieziekten
Integriteit en veiligheid	Radicalisering
	Terrorisme
	Georganiseerde criminaliteit
	Organisatiecriminaliteit
	Bestuurlijke integriteit
	(Geweld/ongewenste omgangsvormen/BHV)

De informatie voor de veiligheidsanalyse is op een drietal manieren vergaard. In de eerste plaats is er gebruik gemaakt van bestaande (open) bronnen en zijn er interviews gehouden met sleutelfunctionarissen. Hiermee worden personen bedoeld die vakinhoudelijk veel met een onderwerp van doen hebben. Daarnaast is het onderzoek leefomgeving, dat in opdracht van de gemeente in dit voorjaar is uitgevoerd door een stagiair van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, belangrijke input geweest voor de analyse. Hieruit is met name het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Noordenveld naar voren gekomen. Tenslotte is het beeld gecompliceerd met de objectieve informatie van de regiopolitie Drenthe in de vorm van de wijkscans.

In dit hoofdstuk zal per veiligheidsveld ingegaan worden op de belangrijkste conclusies uit de veiligheidsanalyse. De volledige veiligheidsanalyse is als bijlage (bijlage III) bij deze nota gevoegd.

3.2 Veiligheidsveld “veilige woon- en leefomgeving”

Het aantal overlastincidenten laat een stabiele trend zien in Noordenveld. Maar de complexiteit van de incidenten neemt toe (multiprobleem-gevallen). Daarnaast vallen de meldingen over foutief geparkeerde voertuigen (vrachtwagens in het bijzonder) op. De Oosterduinen in Norg is in beeld als gebied waar veel illegale afvaldump plaatsvindt.

Overlastincidenten als gevolg van drugs en alcohol zijn vooral gerelateerd aan het horecagebied in Roden, maar ook bij diverse hangplekken van jeugd is dit een voorkomend probleem.

Het aantal meldingen met betrekking tot zwerfvuil laat een stijgende trend zien. De kwaliteit van de leefomgeving in het centrum van Nieuw-Roden komt in negatieve zin naar voren. De voornaamste reden hiervoor is de leegstand.

Inwoners van de gemeente Noordenveld ervaren het meeste overlast van rijgedrag van automobilisten, vandalisme (vernielingen van telefoon- en bushokjes in het bijzonder) en van hangjeugd. Diefstal (van (brom)fietsen) komt uit het onderzoek leefomgeving naar voren als aandachtspunt.

Het type geweldsincident “bedreiging” komt het vaakst (6.3%) voor volgens het onderzoek leefomgeving. Ondanks dat de incidentengegevens een stabiele/licht dalende trend weergeven van de geweldszaken in Noordenveld, komt naar voren dat dit toch een aandachtspunt is. Met name in het horecagebied is sprake van een toename. Ook springt de rivaliteit en daarmee gepaard gaande geweld tussen groepen jongeren (Norg-Roden) in het oog.

In het algemeen wordt de gemeente Noordenveld gewaardeerd als een veilige en leefbare gemeente. Als rapportcijfer voor leefbaarheid krijgt de gemeente Noordenveld een 7,5. Voor veiligheid ligt dit op een 7,3.

3.3 Veiligheidsveld “bedrijvigheid en veiligheid”

Uit het onderzoek leefomgeving komt naar voren dat slechts een klein percentage van de ondervraagden zich onveilig voelt en/of overlast ervaart op/van de aanwezige bedrijventerreinen in de gemeente. De incidentcijfers van de politie voor diefstal af/uit bedrijf laten sinds 2007 een stabiele trend zien.

In het winkelgebied in Roden is een stijgende trend waarneembaar als het gaat om het aantal winkeldiefstallen. Ongeveer 15 % van de ondervraagden van het onderzoek leefomgeving geven aan zich soms onveilig te voelen in de winkelcentra in Noordenveld. De schoolomgeving van de scholen in Peize is een aandachtspunt als het gaat om vandalisme aan de gebouwen en de omgeving.

Het horecagebied in Roden heeft tijdens de weekenden een grote aantrekkingskracht op de uitgaande jeugd uit de regio. 23,4 % van de inwoners van Noordenveld, zo blijkt uit het onderzoek leefomgeving, ervaart soms overlast en 17,5 % voelt zich soms onveilig. De politie constateert een toename van het aantal geweldsincidenten in het horecagebied. Vertrekkend horecapubliek, en de daarmee gepaard gaande overlast, in de weekenden is eveneens een aandachtspunt.

Het recreatiegebied (vakantiehuisjes) De Oosterduinen is bij de politie in beeld als locatie waar extra aandacht is voor criminaliteit. Het vermoeden is dat hier af en toe mensen verblijven die voor, bijvoorbeeld de politie, uit beeld willen blijven als gevolg van criminele activiteiten.

Het grootste jaarlijks terugkerend evenement in de gemeente Noordenveld is de Rodermarkt. Er komen relatief weinig klachten binnen over de vele evenementen die in de gemeente worden georganiseerd. Uit het onderzoek leefomgeving blijkt dat 27,8% van de respondenten hiervan toch (soms) overlast ervaart. Veelal bestaat de overlast uit ervaren geluidsoverlast.

3.4 Veiligheidsveld “Jeugd en Veiligheid”

De meeste onveiligheidsgevoelens met betrekking tot jeugd worden ervaren als gevolg van hangjeugd. Overlast van hangjeugd bestaat veelal uit het nuttigen van alcoholische

dranken, het gebruik (en in sommige gevallen het verhandelen) van (soft)drugs en het achterlaten van verpakkingsmateriaal/lege flessen van eet- en drinkwaren op hangplekken.

In Roden/Nieuw Roden is sprake van een toename van de overlast van hangjeugd.

Aandachtslocaties met betrekking tot hangjeugd zijn:

- Binnenhof, wijk de Hofsteden, Roden
- Heerestraat, centrum Roden
- Scholen Peize, (in combinatie met vandalisme)

In dit verband is ook de rivaliteit tussen groepen jeugd een aandachtspunt.

In de gemeente is een stijgende trend waarneembaar met betrekking tot het gebruik van alcohol onder jongeren. Drugsgebruik volgt die trend, maar in mindere mate. Ook bij de hangplekken is het gebruik van drugs en alcohol een aandachtspunt.

3.5 Veiligheidsveld “fysieke veiligheid”

Noordenveld kent geen “black spots” (plekken die bestempeld kunnen worden als onveilig en waar veel ongelukken gebeuren). Het rijgedrag van automobilisten zorgt voor de meeste onveiligheidsgevoelens bij de inwoners van Noordenveld. Als er overlast wordt ervaren dan is dit vooral het geval op doorgaande routes en in 30 km-zones. De aantallen ziekenhuis- en overige gewonden laten een dalende trend zien.

In de gemeente Noordenveld bevinden zich een zevental LPG stations. Daarnaast zijn er bij de zwembaden en bij een aantal bedrijven giftige/gevaarlijke stoffen aanwezig. Door de gemeente loopt een route voor munitietransport naar het munitiedepot in Veenhuizen.

De route Leek-Roden-Groningen (N372) wordt intensief gebruikt voor woon-werkverkeer. Om de drukte op de route naar Groningen en de A7 te ontlopen wordt steeds vaker gezocht naar sluiproutes. Om het Julianaplein te ontwijken kiest met name het beroepsgoederenvervoer steeds vaker voor de doorgaande route Leek-Roden-Peize-Vries-A28.

De natuurgebieden in Noordenveld die gevoelig zijn voor brand zijn het Fochteloërveen en de bossen rond Norg en Langelo.

3.6 Veiligheidsveld “Integriteit en Veiligheid”

In de gemeente Noordenveld zijn geen signalen van polarisatie en radicalisering. Evenmin is er sprake van (een verhoogde) dreiging van terrorisme.

Bij geen van de in de gemeente Noordenveld zich bevindende branches zijn er aanwijzingen dat de georganiseerde misdaad actief is / cq. dat er sprake is van organisatiecriminaliteit.

In de gemeente Noordenveld zijn geen signalen van misstanden m.b.t. banden tussen het lokaal bestuur en bijvoorbeeld een ondernemer die een bedreiging vormen voor de integriteit van het lokaal bestuur.

Geweld tegen hulpverleners, in bijvoorbeeld diverse zorgnetwerken, maar ook tegen overheidspersoneel in het algemeen is een punt van aandacht.

Hoofdstuk 4

HOOFDSTUK 4

WAT WORDT ER AL GEDAAN IN DE GEMEENTE NOORDENVELD / WAAR GAAN WE MEE VERDER?

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op wat in Noordenveld al wordt gedaan op het gebied van Integraal Veiligheidsbeleid. Bepaalde staande structuren en netwerken overlappen de verschillende veiligheidsvelden. Voor de periode 2011-2014 zullen deze bestaande structuren en netwerken gecontinueerd worden. De in hoofdstuk 5 genoemde prioriteiten zullen de komende periode concreet doorwerken in de in dit hoofdstuk genoemde aandachtsgebieden.

4.2 Veilige woon- en leefomgeving

4.2.1 Netwerk Sociaal Wijkbeheer

Het netwerk Sociaal Wijkbeheer bestaat uit medewerkers van woningbouwstichting Woonborg, de gemeente Noordenveld, wijkagenten en stichting Welzijn in Noordenveld. Dit netwerk richt zich op het verbeteren van de leefbaarheid en de daaraan gekoppelde sociale veiligheid in de gemeente. Meer specifiek houdt dit netwerk zich bezig met overlastsituaties, groenbeheer, verkeersveiligheid, bestrating, verlichting, sociale (on)veiligheid en speelvoorzieningen. Doel is om met individuele bewoners, of vertegenwoordigers hiervan (zoals bijvoorbeeld wijk- en dorpsbelangenverenigingen), problemen op het gebied van leefbaarheid op te lossen.

4.2.2 Wijk- en dorpschouwen

Het streven is om minimaal één keer per jaar in elke wijk of in elk dorp een wijk- of dorpschouw te houden. De schouw richt zich op problemen rond verkeer, groen, speelvoorzieningen, verlichting en bestrating. Het netwerk Sociaal Wijkbeheer gaat samen met de wijk- of dorpsbelangenverenigingen door de wijk / het dorp om problemen in kaart te brengen en om afspraken te maken over oplossingen.

4.2.3 OGGz-netwerk

De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg is een taak van de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor het bevorderen van de gezondheid, veiligheid en welzijn van haar burgers. Hiertoe bestaat een samenwerkingsverband bestaande uit: gemeente, GGZ, VNN, maatschappelijk werk, woningcorporaties, sociale dienst en politie. Het samenwerkingsverband heeft als doel langdurige zorgafhankelijke personen met complexe problemen en vaak zonder een expliciete hulpvraag beter te helpen. Het gaat dan niet alleen om de groep die als lastig wordt ervaren, maar ook om mensen met "stille" problematiek. Daaronder wordt verstaan het vaak grote psychische- en of sociale leed achter gesloten deuren waarbij sprake kan zijn van overlast en/of sociale veiligheidsproblematiek. De contactfunctionaris voor het OGGz-netwerk in de gemeente is tevens coördinator nazorg ex-gedetineerden en voorzitter van het netwerk Sociaal Wijkbeheer. Waar nodig coördineert hij de noodzakelijke randvoorwaarden (oa. zorg, onderdak, inkomen) om een terugkeer van een ex-gedetineerde in de maatschappij mogelijk te maken. Noordenveld heeft een privacyconvenant ondertekend voor het veiligheidshuis in Assen om op termijn samenwerking op o.a. dit terrein met het veiligheidshuis mogelijk te maken.

4.2.4 Gewelds-, vermogensincidenten en overige criminaliteit

In het reguliere veiligheidsoverleg tussen de burgemeester en de regiopolitie wordt (minimaal) maandelijks gesproken over de lokale veiligheidssituatie. In dit overleg worden eveneens casussen op het gebied van openbare orde & veiligheid die zich ad hoc aandienen besproken en verder gecoördineerd. Twee maal per jaar vindt er op lokaal niveau afstemming plaats in een lokaal driehoeksoverleg met het Openbaar Ministerie, de Regiopolitie Drenthe en de gemeente (Burgemeester, unitchef basiseenheid Noordenveld-Tynaarlo, districtsofficier Justitie). Naast deze overkoepelende veiligheidsoverleggen kent de gemeente overlegvormen die specifiek vanuit een bepaald vakgebied georganiseerd worden. Te denken valt hierbij aan het handhavingsoverleg milieu (i.v.m. milieudelicten) en het horecaoverleg. Huiselijk gewelds zaken worden in

Noordenveld conform het regionaal protocol Huiselijk Geweld en het Meldpunt Huiselijk Geweld afgehandeld.

4.3 Bedrijvigheid en veiligheid

4.3.1 Veiligheid bedrijventerreinen en winkelcentra

De bedrijventerreinen in Roden en Peize worden bewaakt vanuit het Parkmanagement Noordenveld. 's Avonds, 's nachts en in de weekenden wordt er permanent op de industrieterreinen gesurveilleerd door een beveiligingsdienst (Trigion). Gewerkt wordt aan de vergroting van de veiligheid door de aanleg van camerabeveiliging. Het BeWare programma is in Roden gestart als pilot. Middels sensoren en camera's worden bewegingen, geluiden, enz. geregistreerd en "bekeken" op afwijkingen. In geval van een afwijking wordt actie ondernomen.

4.3.2 Uitgaan en overlast

In de gemeente Noordenveld wordt, conform de werkwijze uit het regionaal horecaconvenant, structureel horecaoverleg gevoerd. Daarnaast is er de mogelijkheid om overlastveroorzakers in het horecagebied in Roden een gebiedsverbod op te leggen. Overlastmeldingen als gevolg van geluidshinder, vandalisme, niet naleven van de sluitingstijden worden ad-hoc opgepakt.

4.3.3 Evenementen en veiligheid

Het grootste jaarlijks terugkerend evenement in de gemeente Noordenveld is de Rodermarkt. Voorafgaand aan de Rodermarkt vindt structureel multidisciplinair voorbereidingsoverleg plaats, het zogenaamde Rodermarktoverleg. Na afloop van iedere Rodermarkt wordt een evaluatie uitgevoerd. Voor andere grotere evenementen in de gemeente (wielerrondes, kleintje Rodermarkt, feestvierdaagse Norg enz.) vindt, waar nodig, ad hoc multidisciplinaire afstemming plaats.

4.4 Jeugd en Veiligheid

4.4.1 Overlast gevende jeugdgroepen

Via de netwerken in het kader van Sociaal Wijkbeheer, Openbare Geestelijk Gezondheidszorg (OGGz) en het Centrum voor Jeugd en Gezien (voormalig Jongeren Netwerk Noordenveld) worden diverse onveilige/ongewenste situaties met overlast gevende jeugd opgepakt. Voorbeelden hiervan uit 2009 zijn de situaties aan de Secretaris Buitenveldlaan in Roden, de Ceintuurbaan West in Roden en de sporthal in Veenhuizen.

4.4.2 Alcohol en drugs

In het lokaal gezondheidsbeleid is het tegengaan van schadelijk alcohol- en drugsgebruik als speerpunt benoemd. In Drents verband wordt invulling gegeven aan het actieprogramma schadelijk alcoholgebruik jongeren (van de Vereniging van Drentse Gemeenten). Ook zal de gewijzigde Drank en Horecawet consequenties hebben voor dit veiligheidsthema.

4.4.3 Veilig in en om de school

Ter uitvoering van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan van de gemeente Noordenveld zijn de afgelopen jaren diverse schoolomgevingen aangepakt in het kader van verkeersveiligheid. Maatregelen die hierbij worden toegepast zijn het plaatsen van de Julie-opstelling, het aanleggen van Kiss&Ride (waar mogelijk en effectief) en de zwaaiarmen ter ondersteuning van de verkeersbrigadiers bij drukke oversteekpunten. Schoolomgevingen van Het Valkhof in Roden en de Scholen in Peize zijn hiervan voorbeelden. Met betrekking tot de sociale veiligheid (signalen verwaarlozing, mishandeling etc.) hebben de scholen in Noordenveld eigen protocollen.

4.5 Fysieke Veiligheid

4.5.1 Verkeersveiligheid

De kaders voor het verkeersveiliger maken van de gemeente Noordenveld zijn vastgelegd in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan. Op basis van een jaarlijks uitvoeringsprogramma, meeliftprojecten en herinrichtingen (bijvoorbeeld Norg) worden maatregelen uitgevoerd. Voor Noordenveld laten de ongevallencijfers een dalende trend zien. Deze daling wordt veroorzaakt door meerdere factoren. Voertuigen zijn steeds veiliger geworden, vele onveilige verkeerssituaties zijn aangepakt door bijvoorbeeld de aanleg van rotondes en ook verkeerseducatie draagt een steentje bij. Eveneens is het duurzaam veilig beleid een succes. Door het inrichten van verblijfsgebieden (30 en 60

km-zones) verbetert de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. De juiste vormgeving van overgangen (bijvoorbeeld inritconstructies) tussen gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen draagt eveneens hieraan bij.

4.5.2 Brandveiligheid gebouwen

De gemeente controleert (per jaar +/- 85 inrichtingen) op basis van haar ruimtelijk integraal handhavingsbeleid 2009-2012 onder meer gebruiksvergunningen. Voor het repressief optreden bij een brand beschikt de gemeente Noordenveld over 4 brandweerposten.

De gebruiksvergunning heeft als doel het verkleinen van de kans op brand en ongevallen bij brand. De voorwaarden welke in een gebruiksvergunning worden gesteld zijn gericht op de veiligheid van mensen (vaste gebruikers, bezoekers) in en in de directe omgeving van een bouwwerk. De brandweer Noordenveld beoordeelt en adviseert over bouwplannen en milieuvergunningen.

Repressief optreden bij brand wordt verzorgd door de brandweer Noordenveld. In Noordenveld zijn vier brandweerposten die bemand worden door vrijwilligers. Het gaat om de volgende posten:

- Brandweerpost Peize;
- Brandweerpost Roden;
- Brandweerpost Norg;
- Brandweerpost Veenhuizen.

Naast deze vier posten is er in de gemeente Noordenveld nog een bedrijfsbrandweer gehuisvest:

- bedrijfsbrandweer van het munitie magazijnen complex te Veenhuizen.

In 2008 is voor geheel Drenthe een opkomsttijd voor de basis brandweezorg op 15 minuten vastgesteld. Het vaststellen van deze opkomsttijden betekent dat de eerste eenheid van de brandweer in 80% van de prioriteit 1 alarmeringen (brand) zo spoedig mogelijk, doch binnen 15 minuten na alarmering op het hulpverleningsadres aanwezig is. Met het vaststellen van de opkomsttijden is tevens ingestemd met het advies om de 15 minuten norm te ondersteunen met een goede voorlichting en communicatie over de eigen verantwoordelijkheid en het stimuleren van de toepassing van rookmelders.

4.5.3 Risico's gevaarlijke stoffen/externe veiligheid

Naast het feit dat vanuit de Rijksoverheid risiconormen zijn gesteld, laat de wet- en regelgeving ook ruimte aan de gemeente Noordenveld om eigen veiligheidsambities te formuleren. In specifieke zin heeft de gemeente Noordenveld de vrijheid om binnen kaders voor de bescherming van *groepen* burgers eigen beleid vast te stellen. Dit geldt in mindere mate voor *individuele* burgers. Samen met de andere Drentse gemeenten is een Programma Uitvoering Externe Veiligheid (PUEV) opgesteld waarin afspraken zijn opgenomen op welke wijze de gemeenten en provincie invulling gaan geven aan externe veiligheid in Drenthe. De gemeente Noordenveld heeft een visie op externe Veiligheid vastgesteld. Voor het transport over de weg van en naar het munitiedepot in Veenhuizen heeft de gemeente in provinciaal verband met betrokken partijen een convenant ondertekend.

4.5.4 Risico's op en bij (natuur)rampen en incidenten

De gemeente Noordenveld beschikt over een rampenplan. Dit plan is gebaseerd op een regionaal model dat vanuit de Hulpverleningsdienst Drenthe beschikbaar is gesteld. Op basis van een regionaal Opleidings- & Oefenbeleidsplan worden de medewerkers van de gemeente Noordenveld opgeleid en geoefend voor hun rol in het kader van crisismanagement. Momenteel loopt er een verbetertraject om de crisismanagement structuur in Drenthe effectiever en efficiënter te laten zijn.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Minder en herijkte rollen die door minder mensen worden ingevuld;
- Deze mensen zijn beter opgeleid, geoefend en getraind en krijgen meer mogelijkheden voor het verwerven van ervaringskennis;
- De borging van kwaliteit en capaciteit door het stellen van kwaliteitseisen en met maken van prestatieafspraken alsmede testen, toetsen en handhaven daarvan.

4.6 Integriteit en Veiligheid

4.6.1 Polarisatie, Radicalisering en terrorisme

Polarisatie betreft tegenstellingen op groepsniveau. Dit kan leiden tot spanningen tussen groepen en uiteindelijk tot het ontstaan van conflicten. Uitingen die kunnen duiden op polarisatie zijn pesten, discriminatie, vandalise, intimidatie, racisme en geweld. Afkomst en geloof kunnen een rol spelen als aanleiding van polarisatie. Radicalisering betreft de groeiende bereidheid om zelf diep ingrijpende veranderingen in de samenleving na te streven of te ondersteunen, die een gevaar kunnen opleveren voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde. Non-integratief gedrag (niet willen integreren in de samenleving) kan leiden tot radicalisering. Overlast gevend gedrag komt ook in Noordenveld voor. De aard en omvang is hiervan dusdanig dat dit niet tot polarisatie gerekend kan worden. In het netwerk Sociaal Wijkbeheer wordt deze problematiek opgepakt. Evenmin zijn er signalen van radicalisering en/of terroristische dreiging

4.6.2 Georganiseerde criminaliteit en organisatiecriminaliteit

De gemeente Noordenveld is convenantpartner in het kader van het samenwerkingsverband RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) -Noord. De RIEC's zijn in het leven geroepen om te voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd; om te voorkomen dat vermenging ontstaat tussen onder- en bovenwereld; en om economische machtsposities te doorbreken, die zijn opgebouwd met behulp van op criminele wijze vergaard kapitaal.

RIEC's ondersteunen de samenwerking tussen strafrechtelijke en bestuurlijke partijen.

Zij vormen een shared service organisatie voor de capaciteit en expertise van bestuurlijke maatregelen. De samenwerking zal leiden tot een intensievere informatie-uitwisseling tussen alle samenwerkende partners. Daarnaast faciliteren zij de onderlinge afstemming van strafrechtelijk en bestuurlijk handhavend optreden op regionaal niveau.

Het RIEC kent de volgende taken:

- uitwisselen van informatie (op basis van een convenant);
- inbrengen van expertise en kennis in diverse bestuurlijke processen (vergroten van kennis en capaciteit).
- ondersteunen van provincies en gemeenten bij tegenhouden (BIBOB) en handhaven (bestuurlijke tools).

4.6.3 Bestuurlijke integriteit

Bij bestuurlijke integriteit gaat het om informatie over banden tussen lokaal bestuur en andere organisaties/instellingen. Er is een openbare lijst van nevenfuncties van burgemeester en wethouders en een aantal ambtenaren (o.a. secretaris en afdelingshoofden). De gemeente Noordenveld heeft een intern meldpunt Integriteit ingesteld.

4.6.4 Geweld/ongewenst omgangsvormen/BHV

Noordenveld heeft een protocol agressie en geweld. Bij veel ketenpartners heeft het onderwerp geweld tegen hulpverleners ook de aandacht. Voor personen die veel klantcontacten hebben worden dikwijls cursussen aangeboden over hoe om te gaan met agressie en geweld. Eveneens heeft de gemeente Noordenveld daartoe opgeleide en geoefende bedrijfshulpverleners.

Hoofdstuk 5

HOOFDSTUK 5

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Al een groot aantal jaren heeft Noordenveld de naam de veiligste gemeente in een op zich al veilige provincie / regio te zijn; met name waar het gaat om sociale veiligheid. De bevindingen en gegevens in deze kadernota bevestigingen dat dit beeld, in zijn algemeenheid, feitelijk nog steeds juist is. Dat stemt tot tevredenheid. Een risico van tevredenheid is echter dat deze, bij gebrek aan incidenten, gemakkelijk kan omslaan in zelfgenoegzaamheid, achterover leunen, bagatelliseren en/of verminderde alertheid.

Dat risico is minder groot wanneer het gaat om *fysieke veiligheid*. Dit veiligheidsgebied is omgeven door een samenstel van concrete landelijke regelgeving waar gemeenten zich niet aan kunnen onttrekken en waar op de gemeentelijke uitvoering door Rijk en provincies toezicht wordt uitgeoefend. Denk hierbij aan de verplichtingen die voortkomen uit de Wet veiligheidsregio's. Hieruit blijkt nogmaals de landelijke behoefte aan een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Dat risico ligt anders waar het de *sociale veiligheid* betreft. Hoewel de rijksoverheid, de VNG en andere partijen stimuleren, uitnodigen en benadrukken om als gemeenten hiervan werk te maken, kent de component sociale veiligheid niet of nauwelijks het hierboven genoemde pakket aan dwingende regelgeving en toezicht. Gemeenten hebben daardoor een grote mate van beleidsvrijheid in het al dan niet, en op welke wijze dan, oppakken van deze materie. In deze nota is onder andere inzicht gegeven in de wijze waarop Noordenveld haar verplichtingen op dit terrein heeft ingevuld.

Het college van burgemeester en wethouders heeft kennis genomen van de veiligheidsanalyse in hoofdstuk 3. Op 16 november 2010 heeft de portefeuillehouder op basis van de veiligheidsanalyse in een werkbijeenkomst gesproken met een afvaardiging van de gemeenteraad, wijk- en dorpsbelangenverenigingen en de regiopolitie. De uitkomsten van deze bijeenkomst zijn mede bepalend geweest in het formuleren van de aanbevelingen met betrekking tot de prioriteiten in de gemeente Noordenveld. In een bijlage bij deze nota (bijlage IV) zijn de resultaten van de werkbijeenkomst weergegeven.

Als college vallen ons in de veiligheidsanalyse van hoofdstuk 3, op basis van onze waarneming en waardering en de uitkomsten werkbijeenkomst op 16 november 2010, de volgende zaken / ontwikkelingen op waarvan wij denken dat ze een probleem of veiligheidsrisico vormen:

Sociale veiligheid

De sociale veiligheid en daaraan gekoppeld de leefbaarheid in de wijken kan onder druk komen te staan als gevolg van verdergaande individualisering. Ondanks dat de overlastincidenten een stabiele trend laten zien, verdient de sociale veiligheid en de leefbaarheid in de wijken aandacht.

Geweld in het publieke domein. Enerzijds tussen individuen/groepen onderling tijdens bijvoorbeeld de uitgaansavonden en grote evenementen. Anderzijds geweld gericht tegen overheidspersoneel/hulpverleners.

De relatief hoge alcoholconsumptie onder de inwoners van Noordenveld (grote hoeveelheden, steeds jonger, steeds meer drinkmomenten in de week, veelheid van openbare festiviteiten, toename (in)drinken buiten reguliere horeca). Los van de relatie die dit heeft met overlastsituaties is dit een punt van aandacht vanuit het welzijnsperspectief. Alcohol en drugsgebruik bij jeugd verdient hierbij in het bijzonder aandacht.

De beleefde onveiligheid en overlast als gevolg van hangplekken van jongeren, het rijgedrag van automobilisten en de onveiligheidsgevoelens die voortkomen uit vandalisme en vernieling (bijvoorbeeld bushokjes) zijn aandachtspunten.

Fysieke veiligheid

- LPG-stations in bebouwde kom of nabij bebouwing;
- Het gedrag van verkeersdeelnemers, in het bijzonder van automobilisten, zorgt bij veel inwoners in de gemeente voor een negatieve verkeersveiligheidsbeleving. Tevens is op bepaalde wegvakken in de gemeente sprake van een toename van de verkeersintensiteit. Drukke wegen in de gemeente Noordenveld zijn de N386 (Peize-Vries), N919 (Hoofdweg Veenhuizen) en de N372 (Leek-Roden-Peize-Hoogkerk);
- als gevolg van het veilige karakter van Noordenveld en het nagenoeg ontbreken van calamiteiten staan de vaardigheden van de leden van de rampenstaf en de overige bij de rampenbestrijding betrokken medewerkers onder druk. Dit speelt bij meer gemeenten in Drenthe. Daarom is besloten om tot een crisismanagementorganisatie te komen die haar taken aankan en daarvoor noodzakelijk rollen overeenkomstig de afspraken invult. Uitgangspunten hierbij zijn:
 - Minder en herijkte rollen die door minder mensen worden ingevuld;
 - Deze mensen zijn beter opgeleid, geoefend en getraind en krijgen meer mogelijkheden voor het verwerven van ervaringskennis;
 - De borging van kwaliteit en capaciteit door het stellen van kwaliteitseisen en met maken van prestatieafspraken alsmede testen, toetsen en handhaven daarvan.

5.2 Aanbevelingen aan de raad als kaderstellend orgaan

Het college beveelt, o.a. op basis van voorgaande beoordeling van de veiligheidsanalyse, de raad het volgende aan:

- uit te spreken dat de grondslag en het leidend principe voor het veiligheidshandelen van de gemeente Noordenveld luidt:
 - *“het bevorderen van veiligheid en het integraal werken ten aanzien van de veiligheidsketen en de veiligheidspartners”.*
- uit te spreken dat de in hoofdstuk 3 genoemde veiligheidsvelden en veiligheidsthema's van de methode Kernbeleid Veiligheid van de VNG de kaders vormen voor het integraal veiligheidsbeleid van de gemeente Noordenveld;
- uit te spreken dat de principes en actievelden als genoemd in hoofdstuk 2 uitgangspunten en toetsingskaders vormen voor het sociale-veiligheidsbeleid en – handelen van de gemeente Noordenveld, waartoe ook uitdrukkelijk de gemeentelijke regietaken t.a.v. externe ketenpartners worden gerekend;
- uit te spreken dat het sociale-veiligheidsbeleid raakt aan het handelen van alle afdelingen van de gemeente Noordenveld en de wijze waarop deze hun werkzaamheden inrichten;
- in ieder geval de door het college in paragraaf 5.1 aangegeven bevindingen uit de veiligheidsanalyse te laten resulteren in door uw raad te formuleren prioriteiten voor het integraal veiligheidsbeleid van de gemeente Noordenveld in de periode 2011-2014, zijnde de looptijd van deze kadernota;
- uit te spreken dat het college van burgemeester en wethouders, daartoe gemachtigd op grond van wettelijke voorschriften en/of de in het kader van het landelijk veiligheidsbeleid aan de gemeente toebedeelde regietaken, de door de raad aangegeven prioriteiten ook dient te bevorderen in de opdrachtverlening aan en de contacten met relevante ketenpartners in het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

BIJLAGEN

BIJLAGE I

VEILIGHEIDSPLAN DRENTHE 2011-2014

BIJLAGE II

FACTOREN VAN (ON)VEILIGHEIDSGEVOELENIS

De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling noemt de volgende factoren welke van invloed zijn op gevoelens van veiligheid:

1 Institutioneel en maatschappelijk vertrouwen

Gemiddeld genomen zullen burgers die weinig vertrouwen hebben in instanties zich verhoudingsgewijs onveiliger voelen. Een indicatie daarvan is de opkomst van de diverse Leefbaar- en Fortuynistische partijen rond de milleniumwisseling, uit onvrede met de bestaande politiek. Deze partijen blijken in hun program en/of optreden vaak ook een sterke oriëntatie op het thema onveiligheid te hebben.

Er bestaan verder beelden dat de politie niet of nauwelijks bereid of in staat is zich met overlastproblematiek bezig te houden: *“ze zijn er nauwelijks, komen zelfs niet als daarom wordt gevraagd. En ze zijn weinig mededeelzaam over het hoe en waarom van dat verstek laten gaan.”*

Ten aanzien van de rol van de *gemeentelijke* overheid doet zich een ‘overname’-effect voor. Veel mensen maken weinig onderscheid tussen verschillende verantwoordelijkheden van diverse maatschappelijke organen voor allerlei taken. En als er aan één van deze fronten gefaald wordt, straalt dat af op ‘de overheid’ in het algemeen en voelt men zich in de steek gelaten.

2 Sociale cohesie

De kwaliteit van sociale relaties in een buurt en de mate van sociale cohesie blijken een sterk effect te hebben op gevoelens van veiligheid.

Met sociale cohesie wordt gedeut op de bereidheid van burgers om een actieve rol te spelen in de buurt, elkaar te informeren en te helpen en zich in positieve zin te identificeren met de plek waar ze wonen.

Kennelijk is het zo, dat mensen zich veiliger voelen in een buurt waar ze meer mensen kennen en waar zij gezamenlijke activiteiten ondernemen.

Snelle veranderingen in de samenstelling van de wijk kunnen aanleiding vormen voor gevoelens van onbehagen en onveiligheid. Het veranderen van de samenstelling van een wijk door het bouwen van nieuwe en duurdere woningen, waardoor een groter aandeel middenklassenbewoners in de wijk komt wonen, verbetert de onveiligheidsgevoelens niet in ‘zwakke wijken’.

3 Veranderende samenleving: vergrijzing

Een ander aspect dat bijdraagt aan het gevoel van onveiligheid is het eenvoudige demografische gegeven dat de bevolking vergrijst. Bij onveiligheidsgevoelens spelen fysieke en sociale kwetsbaarheid een rol, en die komen bij ouderen vaker voor.

In een samenleving die door vergrijzing wordt gekenmerkt, is het verklaarbaar en is te verwachten dat gevoelens van onveiligheid bestaan en toenemen.

Onderzoek laat zien dat ouderen een relatief kleine kans lopen om slachtoffer te worden van een delict, maar dat zij zich – op sommige fronten – aanzienlijk angstiger voelen dan jongere leeftijdscategorieën. Deze discrepantie tussen gering slachtofferrisico en sterkere onveiligheidsgevoelens moet worden gezocht in een grotere fysieke kwetsbaarheid en de geringe mogelijkheid zichzelf te verdedigen. Daardoor ontstaat risicomijdend gedrag.

De directe leefomgeving van mensen wordt ook steeds belangrijker naarmate ze ouder worden: ouderen zijn door toename in vrije tijd en deels door een afnemende mobiliteit meer op de buurt aangewezen. Niet alleen criminaliteit, maar ook andere tekenen die wijzen op achteruitgang van de leefomgeving dragen bij aan hun onveiligheidsbeleving. Ook het soms bestaande gevoelens ‘niet meer mee te kunnen komen’ en het beschikken over referentiepunten die verder in de tijd terugliggen kunnen er toe leiden dat veranderingen veelal worden gedeut als verslechtingen, met consequenties voor het veiligheidsgevoel.

4 Veranderende samenleving: immigratie

Immigratie vanuit niet-westerse landen blijkt bij te dragen aan onveiligheidsbeleving. Onbekendheid met elkaars gebruiken⁴ en taal-/communicatieproblemen liggen daaraan veelal ten grondslag.

Voorts denken nogal wat autochtonen negatief over de bijdrage van allochtonen aan de samenleving en eigen buurt: ‘Ze willen niks’ of ‘Ze geven er zich niet bij’. Gerealiseerd

⁴ Bijvoorbeeld: afspelen van een groot deel van het leven op straat, hard en met stemverheffing praten

moet worden dat door het communicatieprobleem de van allochtonen gewenste bijdrage in de wijk vaak bij hen onbekend is. Daarnaast wordt de groep 'allochtonen' ten onrechte vaak als één coherente groep aangemerkt, terwijl die interne samenhang helemaal niet vanzelfsprekend is. Een Ghanees en een Afghaan zijn weliswaar beide allochtoon, maar hebben echt geen grotere verwantschap tot elkaar als tot autochtonen.

Het is overigens niet louter een *vooroordeel* van burgers wanneer zij problemen als criminaliteit, verloedering en onveiligheid associëren met concentraties van allochtonen in wijken. Onderzoek laat zien dat er in dergelijke wijken meer criminaliteit en verloedering is. Maar dit betekent *niet* dat de allochtone wijkbevolking *verantwoordelijk* is voor de ongunstige toestand in concentratiewijken; deze kan het gevolg zijn van een veelheid van factoren.

5 Veranderende samenleving: ontbedding sociale leven

De discussie over en het beleid voor sociale veiligheid concentreren zich al snel op de wijk of buurt en de bewoners. Dit is logisch omdat de buurt nog steeds voor de meeste mensen een belangrijk referentiepunt is en onveiligheid in de onmiddellijke woonomgeving als zeer ingrijpend wordt ervaren.

De wijk is voor hedendaagse bewoners echter steeds minder de locatie voor hun dagelijkse activiteiten. Activiteiten als werken, recreëren, familiebezoek en studie worden in belangrijke mate op andere plaatsen dan in de wijk verricht. Scholen, sport- en gezelligheidsverenigingen, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen zijn steeds meer te vinden op andere plaatsen dan in de onmiddellijke omgeving van het huis.

Deze verandering werkt op twee manieren door in de beleving van onveiligheid.

In de eerste plaats zorgt zij ervoor dat de sociale banden in de buurt of wijk aan betekenis verliezen. Daarvoor in de plaats treden wel andere sociale banden, dus van een algemene afname van sociale cohesie is geen sprake. Wel is het zo dat de aard van deze banden in zekere zin gedislaliseerd raken. Het gevolg daarvan is dat mensen gemiddeld genomen minder sociale banden hebben met 'bekende plaatsen', zoals de buurt en wijk. Door de toegenomen mobiliteit en de ontbedding hebben informele vormen van controle en steun aan betekenis ingeboet.

In de tweede plaats werkt deze verandering in sociale interacties door in het feit dat mensen gemiddeld genomen steeds vaker op 'onbekende' plaatsen als wegen, stations, grootschalige publieke voorzieningen of stadscentra van andere steden komen. Dit draagt bij aan onveiligheidsgevoelens.

Veel burgers zijn van mening dat het met de onveiligheid in hun *eigen* wijk wel meevalt, zelfs al wonen zij in een wijk die bekend staat als een wijk met veel criminaliteit. Onveilig is het in hun ogen vooral in aanpalende wijken, of in het stadscentrum, of in de grote stad vijftien kilometer verderop.

De perceptie van dreiging en onbehagen wordt dus maar ten dele door de directe, gekende omgeving veroorzaakt.

6 Veiligheid en persoonskenmerken

Onveiligheidsgevoelens komen veeleer meer voort uit de persoonlijkheid van degene die daar last van heeft, dan uit een objectieve bedreiging. Dit komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in het percentage van 19% van de burgers die wel eens last heeft van onveiligheidsgevoelens, maar nog nooit slachtoffer is geworden van criminaliteit en objectief ook een miniem risico loopt daar alsnog slachtoffer van te worden (Bron: Politiemonitor Bevolking 2004).

Vrij algemeen wordt de diagnose gedeeld dat wie 'er op af gaat', 'niet bang is', 'groet', 'ze als gewone mensen tegemoet treedt' eigenlijk geen last heeft van probleemveroorzakende medeburgers, terwijl wie in zijn schulp kruipt en vermijdingsgedrag toont daarmee zichzelf in een als onveilig gevoelde situatie brengt. De analyse over het verband tussen persoonlijkheid en onveiligheidsgevoelens is niet badinerend bedoeld of als legitimatie om niets te hoeven doen. Het onderschrijft wel het belang van *weerbaarheid* als belangrijk aangrijpingspunt voor het veiligheidsbeleid.

7 Veiligheid en groepsprocessen

Een gevoel van onveiligheid versterkt het selectief waarnemen en als problematisch interpreteren van onveilige gebeurtenissen, een gevoel van veiligheid juist het bagatelliseren of als hanteerbaar afschilderen van gebeurtenissen. Daarbij spelen groepsprocessen een belangrijke rol: bij jongeren werken die positief en veiligheidsgevoel bevorderend, bij ouderen juist negatief. Hoe komt dat? Afgezien van

een verschil in fysieke positie ('ouderdom komt met gebreken') is dit voornamelijk te herleiden tot een verschil in mobiliteit en actieradius. Door bijvoorbeeld een groot verzorgingsgebied van onderwijsinstellingen komen jongeren vrijwel overal wel bekenden tegen. Dit geeft een groot gevoel van veiligheid, wat nog wordt versterkt doordat ook vanuit dat persoonlijke veiligheidsgevoel met elkaar wordt gecommuniceerd.

Bij ouderen werkt dat tegenovergesteld: door beperkte mobiliteit kunnen verhalen niet aan de realiteit worden getoetst, het referentiepunt ligt veelal bij andere ouderen, voorvallen worden regelmatig episch verdicht en binnen de kortste keren brengt men elkaar zo het hoofd op hol. Als gevolg daarvan is ook een soort groepscode aan het ontstaan (bij oud én jong) dat ouderen per definitie wel onveiligheidsgevoelens *moeten* hebben en die ook tot prominent onderwerp van gesprek in de dagelijkse conversatie *moeten* hebben. Je telt anders niet mee of voldoet niet aan een sociale norm.

8 Bescheiden rol criminaliteit, hoofdrol overlast en onbetamelikheden

Uit de onderliggende onderzoeken die aan het RMO-advies ten grondslag liggen blijkt dat criminaliteit nauwelijks spontaan naar voren komt als hoofdkenmerk van onveiligheid. Veel meer wordt gesproken over onbetamelikheden, het zich niet houden aan fatsoensregels, vervuiling, lawaai en verkeerswangedrag als hetgeen men met onveiligheid associeert.

9 Belangrijke rol media

In gesprekken met burgers over onveiligheid duikt vaak de rol op die media spelen in de beeldvorming over problemen en groepen. Deze rol valt te verklaren door het toegenomen mediagebruik van burgers en de opkomst van commerciële televisie.

Er is het afgelopen decennium een beduidend aantal televisiekanalen bijgekomen. Deze kanalen hebben als opgave om een marginaal gestegen hoeveelheid televisiekijktijd in te vullen. Samen met de commercialisering van het televisiebestel heeft dit tot gevolg dat er een sterke onderlinge concurrentie is ontstaan tussen de kanalen.

Deze concurrentiestrijd wordt onder meer gestreden met behulp van verslaggeving over misdaad of onveiligheid. De 'dekking' van rampen en criminaliteit in termen van aantallen televisie-uren of krantenpagina's die aan geruchtmakende zaken wordt besteed is in tien jaar tijd flink toegenomen.

Burgers die vooral commerciële televisie kijken, hebben een duidelijk negatiever verwachtingspatroon ten aanzien van maatschappelijke ontwikkelingen en voelen zich opvallend onveiliger.

Ook hier doet de vergrijzing zich gelden: wie veel tijd heeft, maar een beperkte actieradius zal voor zijn informatiebehoefte een groot beroep doen op de media. Juist door die beperkte actieradius is de mogelijkheid om de voorgeschotelde beelden in de praktijk op hun realiteit te toetsen afgenomen.

10 Veiligheid als label

In paragraaf 1.2.3 zagen we dat de veiligheidsdiscussie ook kan worden gezien als een hedendaagse manier van labelen van allerlei problemen die van alle tijden zijn.

Alles draait opeens om veiligheid. Praten, denken en doen in veiligheidstermen kan er toe leiden dat het thema daarmee wordt overprikkeld, óók vanuit de overheid.

Een paar uitspraken van burgers in het RMO-advies geven dat duidelijk aan:

"Voor een speeltuintje komt pas geld als je beweert dat het de veiligheid ten goede komt"

"Alleen al bij ons in Gouda zijn geloof ik 65 veiligheidsprojecten aan de gang! Is het een wonder dat mensen zich onveilig voelen?"

BIJLAGE III

VEILIGHEIDSANALYSE GEMEENTE NOORDENVELD

BIJLAGE IV

WERKBIJEEENKOMST KADERNOTA INTEGRALE VEILIGHEID 2011-2014 (16 NOVEMBER 2010)